

dožije-li se člověk svého stáří, má dost času na přemýšlení. Já to štěstí mám a tak občas přemítám, jak jsem vlastně svůj život žila. Byla jsem přiměřeně pracovitá, cílevědomá, vytrvalá a zvědavá? Nebo jsem mnohé nechala jen tak protéct mezi prsty? Nadělala jsem hodně chyb? Pokud ano, uměla jsem se z nich poučit?

Letos mi bude sedmdesát sedm let. Sedmička je prý šťastné číslo a tady jsou dvě spolu. Takže jak? Ano, jsem šťastná. Máme dvě děti a ty nám dopřály vás, šest našich vnoučat. Až na jednu výjimku jste teď už všichni dospělí. Tedy podle úředního hlediska. Z pohledu našeho třetího věku, jak se také zaobaleně označuje stáří, stojíte na prahu života.

Při psaní tohoto dopisu můžu kdykoliv zvednout hlavu a podívat se na velkou zarámovanou fotografii z loňské oslavy narozenin vaší mámy a tety. Mám vás na ní pěkně všechny pohromadě, usmíváte se a vypadáte šťastně. Jak já vám to přeji! Současně ale cítím tam někde uvnitř úzkost. A zase se rojí otázky. Jaký povedou život? Vydaří se jim? Bude v jejich silách mít ho hlavně ve svých rukou? Nepřeválcují je okolnosti, které oni nemohou ovlivnit?

Při pohledu do vašich tváří jsem si vědoma toho, že co jsme mohli s mým manželem, vašim dědou udělat, jsme už udělali. Teď jsme spíše pozorovatelé.

Naštěstí jsme rozhodující část vašeho dětství prožili ve vzájemné blízkosti. Byli jsme spolu v obyčejných všedních dnech při vyzvedávání ze školky a ze školy, přecházení z jednoho zájmového kroužku do jiného. Pečovali jsme o vás, pokud jste byli nemocní. Ale hlavně jsme spolu nachodili spoustu kilometrů při výletech v Českém středohoří, Lužických i Krušných horách, Krkonoších a hlavně na Šumavě. Při všem jsme si pořád povídali. Také jsme často hráli všelijaké opravdové i vymyšlené hry. U stolu, v autě, za chůze. Mnohdy mi z toho šla hlava kolem!

Ta vzájemnost nás oboustranně utvářela. Nešlo o „hlídání dětí“, jak je zvykem tuto situaci označovat. Hlídat můžu kufr na nádraží, aby ho někdo nepopadl a neodnesl. My jsme si s vámi užívali pohled na svět očima dítěte. Zní to otřepaně, ale je to tak. Co všechno bych bývala přehlédla, kdybyste mi to neukázali!

Vždycky jsem našeho syna i dceru a potom i vás, jejich děti, naše vnoučata, brala jako samostatné svébytné osobnosti. Neuplatňovala jsem pravidlo „já pán, ty kmán“. To v sobě nemám. Podvědomě cítím, že jedna z největších překážek štěstí je pocit podrázenosti. Nenechte se do takové situace nikým a ničím tlačit. Uvědomujte si svoje přednosti i svoje slabá místa a na obojím pracujte. Pomáhá to k dobrému pocitu ze sebe sama.

Jsem životní optimista. Úporně se snažím skoro ve všem nalézt něco dobrého. A to v životě soukromém i veřejném. Trvalo mi příliš dlouho, než jsem si naplno přiznala, že to není správné. Nic se nemá přehánět. Je nezbytné rozeznat špatnost dřív, než přeroste do úplného zla. Jedině pak se dá a má něco dělat. Nemohu se zbavit pocitu, že v tomhle směru jsem ve svém životě neobstála tak, jak jsem měla a mohla. Chytala jsem se světlých stránek a temná místa jsem měla tendenci zahnat do ještě větší tmy. Prosím, vyvarujte se toho. Jakmile vám váš rozum a vaše svědomí velí nekývat na souhlas, tak nekývejte.

Svět se mění, mnohé však zůstává. Například zdravé sebevědomí vám účinně pomůže v každé době. Jeho základ se klade hned po narození dítěte. Rozhodující vliv mají rodiče, ale i další lidé. Prarodiče, sourozenci, učitelé, trenéři, kamarádi. Později naši nadřízení a spolupracovníci. Každý z nich nám může pomoci, ale také nás bez váhání srazit. Nedejte se, přemýšlejte, dělejte něco, ono opravdu záleží především na nás samotných. Tady neplatí žádná výmluva. Ovšem pozor – každá mince má dvě strany. Být sebevědomý neznamená nahlížet na druhé svrchu! To je přípustné jenom tehdy, pokud je ten druhý na kolenou a my mu pomáháme se zvednout.

Důležité je připravit se na rodičovskou roli. Jak se chovat ke svým dětem, abychom jim pomohli stát se lidmi, kteří jsou si vědomi své ceny? Především se musíme naučit druhé respektovat. Šetřit s posuzováním a odsuzováním. Má někdo jiný názor, jiný životní styl, vyznává jiné hodnoty? Respektujme to. Samozřejmě až potud, pokud tím ostatním, nebo sobě, neubližuje. Není lehké rozeznat správnou mez a pravý okamžik. Jedním jsem si však jistá. Pevným základem sebevědomí člověka je ničím nepodmíněná rodičovská láska. Je hrubou až fatální chybou podmiňovat svůj vztah

k vlastnímu dítěti tím, že pokud nebude dělat to či ono, nebude takové a takové, nedocílí té a té mety, pak není hodno mé lásky a uznání. Apeluji na vás, moji milí, vyvarujte se toho!

Vždy jsem ráda četla a čtu doposud. Dostávám se do jiných světů a osudů. Baví mě to a také sbírám moudra. Mám jich zásobu, mnohá jsem si dokonce zapsala a mohla bych vám je sem opsat. Nebojte se, neudělám to. Vy máte svoje knihy a čerpáte z nich svoje moudra.

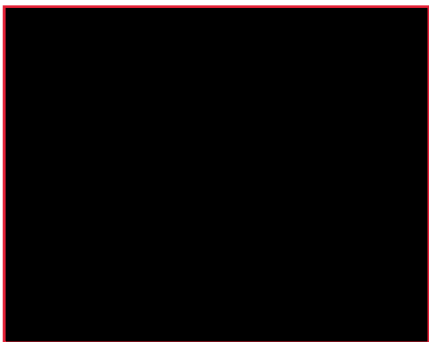
Ve vašem mladém věku toto moje vyznání třeba ani nedočetete do konce. Já jsem za mlada také byla toho názoru, že svět mých předků je překonaný a jejich zkušenosti mi nemohou být užitečné. Doufám ale, že dopis nevyhodíte. To zas ne, takoví nejste. Někam ho založíte a léta letoucí si na něj nevzpomenete. Pak, ve svém stáří, budete přerovnávat skříně a zásuvky stolů a dopis najdete. A přečtete si ho celý.

Tak co, je vaše životní poznání podobné tomu mému? Nebo se svět a člověk v něm natolik změnil, že všechno je jinak? Troufám si doufat, že vnější okolnosti se proměnily, ale podstata zůstala stejná.

Vaše litoměřická /Oldová/ babička

Jedno vyčtené moudro si přeci jen neodpustím:

Lidi zapomenou, co jsi říkala, zapomenou, co jsi dělala, ale nezapomenou, jak se s tebou cítili.

Jacovina Černá